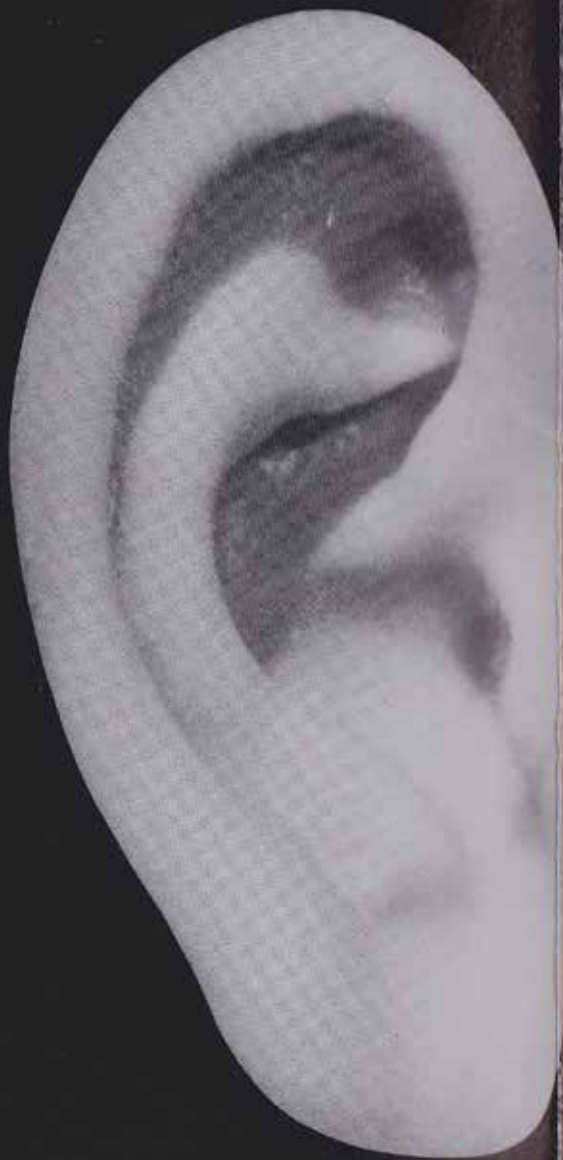

Offending the Audience ของ Peter Handke กำกับโดย : ปวิตร มหาสาริณนท์

ขอโทษ... ที่กวนประสาท

ภาควิชาศิลปการละคร อักษรฯ จุฬาฯ
เสนอ ละครเวทีที่ไม่มีเวที

ปราชญ์บัณฑิต/นิตยสาร
Handke
(Handke)
Geschimpfung
Handke

ปราชญ์บัณฑิต

Handke
(Handke)
Geschimpfung
Handke

"ขอโทษ... ที่ด้วยประสาท"
 จากเรื่อง *Publicansbeschimpfung*
 (Offending the Public)
 บทประพันธ์ของ Peter Handke
 สุกัดหวดี อมาตยกุล แปลบท

ปวีตร มหาสารินันท์ ดัดแปลงบท/กำกับการแสดง

เพเทอร์ ฮันเด : "การบริภาษมหาชน" ละครแนวใหม่จริงหรือ

พรสวรรค์ วัฒนางกูร

ในบรรดาวรรณกรรมเยอรมันหลังสงคราม ละครเรื่อง "การบริภาษมหาชน" ของ เพเทอร์ ฮันเด (PETER HANDKE) ซึ่งเป็นบทละครเรื่องแรกที่เขาประพันธ์ขึ้นในปี ค.ศ.1966 จัดว่าเป็นผลงานที่ดีที่สุดที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง ละครเรื่องนี้แปลกใหม่ทั้งในด้านรูปแบบและเนื้อหา ขณะที่วรรณกรรมเยอรมันในยุคนั้นส่วนใหญ่จะสะท้อนภาพบ้านแตกสาแหรกขาด ชะตากรรมของประเทศตลอดจนสภาวะจิตใจที่ถูกกดตันของคนเยอรมัน ฮันเดเป็นผลสืบเนื่องมาจากเคราะห์กรรมที่ชาติเยอรมันเป็นผู้ก่อขึ้น ฮันเดกลับเสนอละครแนวใหม่ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม พร้อมกับโจมตีพฤติกรรมของผู้คนในสังคมอย่างรุนแรงทฤษฎีการละครเช่นนี้ ตรงกับจุดมุ่งหมายในละครแนวเอพิคของ แบร์โทล เบรชท์ (Bertolt Brecht) ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมเช่นเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ฮันเดยืนยันว่าละครของตนต่างจากละครของเบรชท์ และยังมีโจมตีเทคนิค การแสดงตลอดจนวิธีการเข้าถึงผู้ชมของเบรชท์ว่า ทำให้คนหลงงมงายอยู่กับภาพลวงบนเวที จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่จะศึกษาว่าลักษณะละครของฮันเดใหม่แหวกแนวนั้นเทียบกับละครเอพิคของเบรชท์แล้วใหม่จริงหรือไม่โดยปรกติแล้ว เป้าหมายของละครตะวันตก คือ ความพยายามที่จะให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกที่คล้อยตามโดยอาศัยเทคนิคการแสดงที่ต่างกันไปในศตวรรษที่ 19 การแสดงที่ได้รับความนิยมสูงสุด คือ การแสดงละครยุคธรรมชาตินิยมที่มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคนิคการแสดงและบทบาทของผู้ชม

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคนหนึ่ง ได้แก่ แบร์โทล เบรชท์ (Bertolt Brecht) เจ้าของทฤษฎีการละครแนวเอพิค ที่มีเป้าหมายให้ผู้ชมเลิกใช้อารมณ์ในการดูละครและดูละครด้วยท่าทีใหม่ โดยพยายามทำให้ถอยห่างจากตัวละครและเหตุการณ์ตามท้องเรื่อง ให้รู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลาว่า "นั่นคือละครไม่ใช่เรื่องจริง" การชมละครด้วยท่าทีใหม่นี้ ผู้ชมจะสามารถพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนเวทีได้อย่างถูกต้อง และสามารถคิดวิธีแก้ปัญหาในตอนจบได้ดีที่สุด

หมายเหตุ

คำที่เขียนผิด

เบรชท์

หลังละครเอพิคของเบรชท์ มีทฤษฎีละครสมัยใหม่ที่นำเสนออีกหลายทฤษฎี

ฮันเคเป็นผู้หนึ่งที่ได้โจมตีทฤษฎีทฤษฎีการละครของเบรชท์อย่างรุนแรงว่า เป็นละครที่ยังทำให้ผู้ชมหลงมกอยู่กัภาพลวงบนเวที และถึงแม้ว่าฮันเคไม่เห็นด้วยกับเบรชท์ แต่ทฤษฎีละครของนักเขียนทั้งสองก็มีลักษณะร่วมที่คล้ายคลึงกันมากโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้ชม

เพเธอร์ ฮันเค (Peter Handke) ได้แสดงความเห็นของเขาไว้อย่างชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทของผู้ชมว่า "โลกมายา" บนเวทีละครนั้น แท้ที่จริงแล้วก็คือ ผลงานของผู้กำกับการแสดงที่ปรุงแต่งขึ้น เทคนิคการแสดงที่เลียนแบบธรรมชาตินี้มีผลเสียอย่างมากมายต่อท่าที และพฤติกรรมของผู้ชมเพราะถ้าผู้ชมไม่รู้จักการพิจารณาเรื่องราวบนเวทีอย่างถี่ถ้วนแล้ว จะเข้าใจผิดว่าทุกอริยาบถของนักแสดงนั้นเป็นธรรมชาติดี

การที่ผู้ชม จะมีแนวคิด และพฤติกรรมที่ถูกตองได้นั้น ฮันเคเห็นว่าผู้ชมจะต้องอาศัยความเจ็บคมในการมองและฟังเป็นอย่างแรก นั่นคือ ผู้ชมจะต้องปรับปรุงตนเองให้มองสิ่งที่เกิดขึ้นบนเวทีว่า ตนกำลังดูอะไรอยู่ ตั้งใจฟังให้รู้ว่า "ได้ยินอะไร" เป็นการเตือนตนเองให้รู้ตัวอยู่เสมอว่า การมองและฟังของคนนั้นกำลังถูกบิดเบือนไป การมองและการฟังที่เจ็บคมนี้เองจะช่วยให้ผู้ชมสามารถไตร่ตรองสิ่งที่เห็นได้ดีขึ้น จนสามารถบอกได้ว่าเรื่องบนเวทีเป็นเพียง "โลกมายา" และเป็นผลงานของผู้กำกับการแสดง

การที่ผู้ชมสามารถแยกออกได้ว่าอะไรคือ "ละคร" อะไรคือ "ความจริง" นั้นทำให้เรียนรู้ว่าการบิดเบือนและเลียนแบบธรรมชาตินี้ มิได้มีแต่เฉพาะบนเวทีละครเท่านั้น หากยังพบเห็นได้อยู่เสมอในชีวิตจริงอีกด้วย

ฮันเคต้องการเน้นว่า สิ่งที่ผู้ชมได้เรียนรู้จากละครนั้นควรนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันด้วย ฮันเคเรียกปฏิบัติการนี้ว่า "กิจกรรมทางปัญญา" เป็นการนำสิ่งที่ได้จากการพิจารณาไตร่ตรองไปใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง เป็นกิจกรรมทางความคิด ไม่ใช่ทางร่างกาย

"การบริภาษมหาชน" ของฮันเค เป็นละครลักษณะใหม่ คือไม่มีเนื้อเรื่อง (Fabel) ไม่มีบทบาทที่ต่อเนื่อง (Handlung) และไม่มีตัวละคร (Charakter)

ละครของฮันเคเริ่มด้วยผู้แสดงออกมาหน้าเวทีพูดกับผู้ชมโดยตรง โดยผลัดกันพูดบ้าง พูดพร้อมกันหรือสลับกันบ้าง ด้วยลีลาและสุมเสียงดังต่าง ๆ กัน มองดูคล้ายกับเป็นการเล่นเกมส่ทางภาษามากกว่าที่จะเป็นละคร ในความหมายที่เข้าใจกันโดยทั่วไป จุดสำคัญที่ฮันเคต้องการนำเสนอก็คือ วิธีการที่จะเข้าถึงผู้ชม และแนะนำบทบาทใหม่ของผู้ชมในละครและเนื้อหาที่แปลกใหม่ของเรื่อง

เมื่อผู้ชมเข้ามาในโรงละคร เขาจะได้สัมผัสกับบรรยากาศที่เกินจริง การประชิดประชิดเสียงพิมพ์พุดคุยของผู้คนที่ทะยอยกันเข้ามา มีการเก็บบัตรผ่านประตูพาผู้ชมไปนั่ง มีเสียงของเสื้อผ้าอาหารเสียงแกรกกรากจัดเวทีหลังม่าน และเสียงกริ่งเตือนเวลาก่อนเริ่มแสดง เสียงเหล่านี้จะหยุดลงทันควันเมื่อการแสดงเริ่มขึ้นโดยเปิดไฟสว่างพร้อมกันหมดทั้งโรงละคร ไม่มีการแบ่งแยกเขตระหว่างคนดูและเวทีอีกต่อไป

ผู้พูดจะก้าวขึ้นมาบนเวที โดยบอกผู้ชมว่า สิ่งที่กำลังชมอยู่นี้ไม่ใช่ละคร แต่เป็นเพียงบท "โหมโรง" เท่านั้น ผู้ชมควรทิ้งภาพเดิมของละครเพราะนับแต่นี้เป็นต้นไปผู้ชมทั้งหลายจะไม่ใช่ผู้ที่นั่งดูอยู่เฉย ๆ แต่จะกลายเป็นส่วนหนึ่งของละคร เป็นผู้ถูกกล่าวขวัญถึง และเป็นผู้แสดงด้วย

ละครเรื่องนี้ เป็นละครแห่งชีวิตเป็นเพียง บท "โหมโรง" ก่อนเริ่มเรื่องจริงเท่านั้น "เรื่องจริง" ที่ว่านี้ก็คือชีวิตประจำวันของผู้ชมทั้งหลายนอกโรงละครนั่นเอง บทพูดของนักแสดงจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงจุดสุดยอด การบรรยายผู้ชมที่นั่งดูอยู่ในโรงละครทั้งหมดอันเด อธิบายว่า เป็นเพียงสิ่งสมมติขึ้นเป็นเครื่องมือที่จะทำลายภาพลวงในละคร และช่วยทำให้นักแสดง และผู้ชมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

อันเคต้องการให้ผู้ชมรู้สึกอึดอัดและไม่แน่ใจ นับเป็นวิธีหนึ่งที่จะกระตุ้นผู้ชมให้เปลี่ยนแนวคิด และพฤติกรรมในการใช้ชีวิตของตนเสียใหม่ หลังจากบรรยายจบลงแล้วผู้พูดทั้งสองจะโหมและเป่าปากไล่คนดูให้ออกไปจากโรงละครพร้อมกับกล่าวคำอำลาสุดท้ายว่า "ราตรีสวัสดิ์"

ปฏิกิริยาโต้ตอบจากผู้ชมในลักษณะที่โกรธแค้น เป็นสิ่งที่อันเคไม่ต้องการเพราะปฏิกิริยาเช่นนั้นไม่ใช่กิจกรรมทางปัญญา แต่เป็นปฏิกิริยาโต้ตอบทางร่างกายซึ่งปราศจากการยั้งคิด คำบรรยายทั้งหมดก็เป็นเพียงเครื่องที่จะยั่วโทสะผู้ฟัง เป็นความพยายามครั้งสุดท้ายที่จะเตือนผู้ชมให้มีสติว่ากำลังทำอะไรอยู่ ผู้ชมควรจะหยุดคิดและหันกลับมาไตร่ตรองดูว่า ทำไมเขาจึงถูกบรรยายรุนแรงขนาดนั้นเขาควรจะได้มองให้ลึกซึ้งถึงพฤติกรรมของตนเองเป็นอย่างไร ทั้งในและนอกโรงละครและตระหนักถึงสิ่งที่ตนปฏิบัติมา กำลังปฏิบัติและจะปฏิบัติต่อไปในอนาคต และนี่เองคือความหมายบท โหมโรง สำหรับละคร

ความต้องการที่จะให้ผู้ชมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง และตระหนักถึงความจริงในชีวิตนี้ตรงกับเป้าหมายในทฤษฎีละครของเบรชท์ แต่วิธีการเข้าถึงผู้ชมของเบรชท์ไม่รุนแรงและเจาะจงเท่าวิธีการของอันเค

เบรชท์เสนอละครบนเวที และให้นักแสดงเตือนผู้ชมด้วยเทคนิคการแสดงที่กระตุ้นให้เขาเหล่านั้นค้นหาแง่คิดจากเนื้อเรื่องในละคร มีการบอกบทตัวละครหรือให้ผู้แสดงปองปากพูดกับคนดู เป็นเครื่องเตือนให้ผู้ชมรู้ตัวอยู่เสมอว่ากำลังชมละครอยู่ซึ่งฮันเคโจมตีละครในเวลานี้ของเบรชท์ว่า "ตลาดและไม่เอาไหนเลย"

และในขณะที่ผู้ชมในละครของเบรชท์มีส่วนร่วมทางความคิดโดยวิจารณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนเวที ผู้ชมในทฤษฎีละครของฮันเคจะต้องพิจารณาตนเองในฐานะส่วนหนึ่งของละครในฐานะที่เป็นผู้ร่วมแสดง การมองผู้ชมของเบรชท์และฮันเค ฮันเคมองผู้ชมเป็นเอกเทศ (Individuum) ผู้ชมแต่ละคนมีความสามารถและพลังที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองได้ ซึ่งตรงกันข้ามกับเบรชท์ที่มองผู้ชมเป็นกลุ่ม (Kollektiv) โดยเบรชท์ถือว่าผู้ชมทั้งหมดไม่ใช่คนหนึ่งคนใดโดยเฉพาะจึงมีพลังในการตัดสินใจ และเปลี่ยนแปลงสังคมให้เป็นไปในแนวความคิดในลัทธิสังคมนิยมได้

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการละครของเบรชท์และฮันเคมีส่วนที่คล้ายคลึงกันอยู่มาก ทั้งสองต่อต้านการใช้อารมณ์ในการดูละคร และต้องการให้ผู้ชมพิจารณาเหตุการณ์ที่พบเห็นอย่างไตร่ตรอง แต่ทั้งเบรชท์และฮันเคมีวิธีการเข้าถึงผู้ชมที่แตกต่างกัน เบรชท์มองผู้ชมเป็นกลุ่มเขามีได้รุกร้าใจมตีผู้ชมโดยตรงอย่างฮันเค แต่อาศัยเรื่องราวในละครและเทคนิคการแสดงที่ซัดเป็นสื่อกลางในอันที่จะเข้าถึงและโน้มน้าวผู้ชมเหล่านั้นให้มีแนวความคิดไปในแนวลัทธิมาร์กซ์ ในขณะที่ฮันเคเสนอ "เรื่องจริง" บนเวทีโดยใช้บทพูดใจมตีผู้ชมแต่ละคนให้งุนงงและโกรธเคือง

จึงสรุปได้ว่าทั้งเบรชท์และฮันเคใช้เทคนิคละครที่แปลกใหม่ (Verfremdungseffekt) แต่ความแปลกใหม่นี้ออกมาจากคนละแนว คือเบรชท์เลือกที่จะเสนอละครที่มีเนื้อเรื่อง และบทบาทที่ต่อเนื่องโดยใช้สถานที่ที่ห่างไกล และเทคนิคการแสดงที่ทำให้ดูแปลกใหม่ ในขณะที่ฮันเคใช้พลังทางภาษา เป็นเครื่องมือที่จะบรรลุถึงเป้าหมายตามแนวทฤษฎีละครของเขา

ผู้ที่มีโอกาสอ่านต้นฉบับบทละครเรื่อง "การบริภาษมหาชน" ในภาษาเยอรมันจะยิ่งประจักษ์ชัดว่าฮันเคมีความสามารถสูงในการใช้ภาษาและเลือกใช้ถ้อยคำ บทเจรจาของนักแสดงเขียนด้วยสำนวนภาษาง่าย ๆ เรียบเรียงเป็นคำพูดและบทบริภาษที่สามารถปลุกความสนใจของผู้ฟังได้ดี และถ้าผู้อ่านจะลองนึกภาพว่า ตนกำลังชมละครอยู่ ได้ยินคำกล่าวหาว่า คำตำหนิ และได้รับการกระตุ้นให้นึกถึงสิ่งอันเป็นธรรมดาสามัญแต่ตนได้มองข้ามไป ก็น่าจะเป็นความรู้สึกแปลกใหม่ที่ผู้ชมไม่เคยได้ประสบมาก่อนในการชมละครเรื่องอื่น

เจตจำนงของผู้กำกับการแสดง

ด้วยความเป็นวัยรุ่น (ตอนปลาย) ผมจึงทำละครเวทีที่วัยรุ่นเรียกว่า "จับ" (แปลว่าอะไร ผมยังไม่ทราบเลย)

ด้วยความเป็นนักดูละครเวที (ประเภทติดอมแกม) ผมจึงทำละครเวทีที่เพื่อนฝูง พ่อแม่ พี่น้องญาติสนิทมิตรสหายนักดูละครเวทีทุกท่าน ดูได้ดูดีไม่มีเบื่อ ย้ายที่นั่ง เปลี่ยนอารมณ์ ปรับมุมมอง 12 รอบ 12 วิสัยทัศน์ และเป็นละครเวทีชานานแท้ประเภทที่นำไปดัดแปลงเป็นละครโทรทัศน์ก็ไม่ดี เป็นภาพยนตร์ก็ไม่ได้

ด้วยความเป็นนักศกษาปริญญาเอกด้านการละคร ผมจึงทำละครที่ว่าด้วยการต่อต้านทฤษฎีการละครสารพัดสารพัน

ด้วยความเป็นอาจารย์สอนวิชาการละคร ผมจึงทำละครที่ลูกศิษย์ลูกหาผมได้เรียนรู้มากที่สุด

ด้วยความเป็นข้าราชการประจำ สังกัดสถานศึกษาไทยแห่งแรกที่เปิดสอนการละครสมัยใหม่ ผมจึงเลือกทำละคร แนวและเรื่องที่ยังไม่มีใครทำมาก่อนในบ้านเรา

ด้วยความเป็นประชาชนคนไทยในยุคเวลาให้ตรงก็จะเลี้ยว เวลาให้เลี้ยวก็จะตรง ผมจึงอดไม่ได้ที่จะสอดแทรกการวิจารณ์สังคมไทยไว้ในละคร แบบที่เพเรอร์ ฮันควีวิจารณ์สังคมเยอรมันในยุคนั้น

ด้วยความที่เพื่อน ๆ นักเรียนนอก (ซึ่งนิยมการสนทนาไทยคำอังกฤษห้าคำ) หลาย ๆ คนเฝ้าถามอยู่แต่ว่า "เรียนละครมาขนาดนี้ เมื่อไหร่จะทำละครดี ๆ อย่าง The Phantom of the Opera, Miss Saigon และ Beauty and the Beast แบบบรอดเวย์บ้าง"

ด้วยเหตุนี้ ขอโทษ...ที่กวนประสาท ครับ

รายนามนักแสดง

1. น.ส. ชวัลย์ โปษะกฤษณะ (ชวัลย์) คณะอักษรศาสตร์ ปี 3
"มาดูพวกเราให้เต็มโรงถูกรอบนะคะ"
2. น.ส. โซโนโกะ โซจิ (โกะ) คณะอักษรศาสตร์ ปี 3
"ได้โปรดอย่าเกลียดน้ำหน้าฉันเลย และได้โปรดอย่าเขวี้ยงสิ่งของใส่ฉัน"
3. น.ส. มนีนุช สวนสม (ยิ้ม) คณะอักษรศาสตร์ ปี 3
"ไม่ขออะไรมาก ขอคนดูเต็มทุกรอบก็พอ มาดูแล้วจะดำ จะเบืออะไรก็เอาไว้ทีหลังอยากให้มาพิสูจน์ความแปลกใหม่กันเยอะๆ"
4. น.ส. บุญญรัตน์ นิมิตรวานิช (นาเดีย) คณะอักษรศาสตร์ ปี 2
"อย่าลุกหนีเลยคะ (เดี๋ยวนักแสดงจะใจแป้ว)"
5. น.ส. บุชราพร ทองหมั่น (อุ่ม) คณะอักษรศาสตร์ ปี 4
"มาดูเถอะจ๊ะ...ที่รัก"
6. นายธวัชชัย ดุสิตกุล (วัช) คณะอักษรศาสตร์ ปี 3
"ผมเพิ่งหายจากอีสุกอีใส ช่วยมาเป็นกำลังใจให้ผมหน่อยเถอะครับ (คะ)"
7. นายก่อ กมลพัฒนะ (ก่อ) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ปี 4
"มาดูแล้วก็ต้องดูนะจ๊ะ"
8. นายสมเกียรติ เจริญโรจนาวณิชย์ (เกียรติ) คณะเศรษฐศาสตร์ ปี 4
"คุณคนดูครับ เรื่องนี้เป็นละครที่ต้องใจกว้างมาก ๆ กับมัน มันไม่ทำร้ายใคร แต่เสนอแค้นมุมมองใหม่ๆ เท่านั้น จะชอบหรือไม่ก็ไม่ว่ากันครับ จงเป็นตัวเองให้มากที่สุด และเป็นคนดีเพื่อสังคมนะครับ"

คณะผู้ดำเนินงาน

บท	Peter Handke
แปลบท	สุภัควดี อมาตยกุล
ดัดแปลงบท	
และกำกับการแสดง	ปวีตร มหาสารินันท์
กำกับเวที	ชยวรรณ สนแจ้ นนทิมา เจริญสุวรรณ ศิริลักษณ์ เสรีวัลย์สถิตย์
แสง	
เทคนิค	ชูโรมาน เวศยาภรณ์
ฝึกซ้อมการออกเสียง	อาจารย์ จารุณี หงษ์จารุ
เสียง	จิรศักดิ์ ถนอมชาติ
ออกแบบสิ่งพิมพ์	อาภัสรา สังขวิจิตร พิทยพันธ์ สิทธิรักษ์

ผู้ร่วมเสวนาและวิพากษ์

อาจารย์กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน
รศ.ดร.พรสวรรค์ วัฒนางกูร
อาจารย์พรรณศักดิ์ สุธี
คุณกฤษดา เรยเส
คุณลลิตา ฉันทศาสตร์โกศล
คุณภัทร ด่านอุตรา
คุณไพลิน รุ่งรัตน์
คุณนันทขว้าง สิริสุนทร
คุณฤดี สุนทรสิงห์

หลังฉาก

ฝ่ายอำนวยการแสดง

ผศ.พรรรัตน์ ดำรง
พจนีย์ ฉัตรชัยวัฒนา
ชนัญญา พันธุมธาวงศ์
ชยวรรณ สนแจ้
นนทิมา เจริญสุวรรณ
อาภัสรา สังขวิจิตร
พิทยพันธ์ สิทธิรักษ์

ฝ่ายประชาสัมพันธ์

อาจารย์เกษม จันทร์น้อย(ที่ปรึกษา)
อาจารย์ชนประคัลภ์ จันทร์เรือง
แหวะระวี ไชยประสิทธิ์
ชัยสิทธิ์ ยิ่งกิจสถาวร
มณีนุช สวยสม
สำหรับ เกาจารย์
สุนทรี ชวาลสันตติ
วรัญญา วัฒนพิชญากุล

ฝ่าย Cut-Out
และนิทรรศการ

อาจารย์ดังกมล ณ ป้อมเพ็ชร
สุดดา สกลสินสง่างพงศ์
มาริษา วารังค์ชัย
ปวลักษณ์ สุรัสวดี
เมธินี พิศุทธิพงษ์ศัญญา
นภพรรณ อัครรังสี
พรพองค์ นำธวัช

ฝ่ายบัตร

อาจารย์ภาวิณี นานา
อารีย์พร อัจจรรัตนโสภณ
จิตรา วิษยุทธิ์
นิตาภาณี เอื้อศรีเจริญ

ฝ่ายสถานที่-ต้อนรับ

รศ. นพมาศ แวหงษ์
จิตรสุดา อาชะสมิต
พิศสมร ทองสม
สกุลรัตน์ วรธำรง
ศุภดา นันทสุภา

เหรียญฉีก

จำหน่ายบัตร และธุรการ

อาจารย์เสาวนุช ภาวนิชย์
แพรวพรรณ ปะเสระกิง
ศูนย์หนังสือจุฬาฯ

มหาวิทยาลัย
คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
อาคารศึกษาศาสตร์
ชั้นเรียน ๒๐๖
ถนนวิภาวดีรังสิต
เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๑
โทร. ๐๒-๒๕๕๖-๒๑๑๑
โทรสาร ๐๒-๒๕๕๖-๒๑๑๒
เว็บไซต์ www.jcu.chula.ac.th

ขอขอบคุณ

คณบดีคณะอักษรศาสตร์

หัวหน้าภาควิชาศิลปการละคร

อาจารย์เกษม จันทรน้อย

คุณวีระ-คุณกรรณิการ์ มหาสารินันท์

คุณสมพล ชัยศิริโรจน์

อาจารย์อำพล สุวรรณจิตร

คุณพิชิต รอดประเสริฐ

คุณอภิวัฒน์ วงศ์ภาคำ

คุณพิมพ์ พิศาลสารกิจ

คุณสุภัควดี อมาตยกุล

คุณอุไรวรรณ กรวิทยาศิลป์

Ms.Sue Claremont

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรัชย์-อาจารย์จ้าววรรณ ชลประเสริฐ

คุณรุ่งโรจน์ โชติมงคล

Prof. Leslie A. Hinderyckx

Prof. Frank Galati

คุณเพ็ญลักษณ์ ภักดีเจริญ

คุณอัจฉรา พังงา

คุณพัชรี พรหมคช

อาจารย์กิตติศักดิ์ สุวรรณโกติน

รศ.ดร.พรสรรค์ วัฒนางกูร

อาจารย์พรรณศักดิ์ สุธี

คุณกฤษดา เรยเส

คุณลลิตา ฉันทศาสตร์โกศล

คุณภัทร ตำนอุตตรา

คุณไพสิน รุ่งรัตน์

คุณนันทขว้าง สิริสุนทร

สื่อมวลชนทุกแขนง

หจก.เหรียญบุญการพิมพ์ 1988

เจ้าหน้าที่คณะอักษรศาสตร์ทุกท่าน

